

Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnissä - Kroatia

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [hr](#).

Rikoksen uhreilla on tiettyjä oikeuksia rikosoikeudellisessa menettelyssä sekä tutkinnan että oikeudenkäynnin aikana; lapset sekä seksuaalirikosten ja ihmiskaupan uhrin saavat erityissuojelua

Rikoksen uhrilla on oikeus

- saada tietoja, joita poliisi, tutkija, syyttäjä ja tuomioistuin ovat velvollisia antamaan
- psykologiseen apuun ja muuhun uhrien auttamiseen erikoistuneiden organisaatioiden tarjoamaan apuun
- osallistua vahinkoa kärsineenä osapuolena rikosoikeudelliseen menettelyyn
- saada syyttäjältä tieto, mihin toimiin uhrin nostaman kanteen johdosta on ryhdytty, ja tehdä valitus ylemmälle syyttäjälle
- valtion varoista maksettavaan erityisavustajaan, jos rikoksesta on aiheutunut vakavaa psykofyysistä tai muuta vahinkoa
- nostaa vahingonkorvauskanne
- lainmukaiseen korvaukseen, jos uhrille on aiheutunut vakavia ruumiinvammoja tai jos tämän terveydentila on huomattavasti heikentynyt väkivaltarikoksen johdosta.

Seksuaalirikosten ja ihmiskaupan uhreilla on edellä mainittujen oikeuksien lisäksi oikeus

- puhua avustajan kanssa ennen kuulemista
- valtion varoista maksettavaan oikeusavustajaan
- tulla samaa sukupuolta olevan henkilön kuulemaksi poliisilaitoksella tai syyttäjänvirastossa
- pyytää uskottua henkilöä olemaan läsnä kuulemisessa
- olla vastaamatta yksityiselämää koskeviin epäolennaisiin kysymyksiin
- pyytää tulla kuulluksi audiovisuaalisia laitteita käyttäen
- henkilötietojen luottamukselliseen käsittelyyn
- pyytää yleisön poistamista istuntosalista.

Jos **rikoksen uhri on lapsi**, hänellä on edellä mainittujen oikeuksien lisäksi oikeus

- valtion varoista maksettavaan oikeusavustajaan
- uskotun henkilön läsnäoloon menettelyn eri vaiheissa
- henkilötietojen luottamukselliseen käsittelyyn
- todistamiseen suljetuin ovin
- tuomioistuimen erityisavustajan palveluihin sekä olosuhteista, rikostyyppistä ja uhrin iästä riippuen oikeus tulla kuulluksi audiovisuaalisia laitteita käyttäen
- rikostyyppistä riippuen tulla kuulluksi kotona tai tarkoitukseen varustetussa tilassa muualla kuin tuomioistuimessa.

Lapsiksi katsotaan kaikki alle 18-vuotiaat henkilöt.

Tutkintatuomari kuulee lapsitodistajia ja -uhreja siihen tarkoitettussa istunnossa, ja kutsu saapua kuultavaksi on esitettävä todistajana toimivalle lapselle tämän vanhemman tai huoltajan välityksellä.

Siviilikanne

Jos asianomistaja ilmoittaa rikoksesta, useimmissa tapauksissa syyttäjä nostaa syytteen viran puolesta.

Siviilikanteen voi nostaa sellaisista rikoksista, joissa rikosoikeudellisen menettelyn vireillepano sitä edellyttää. Kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona valtuutettu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on saanut tiedon rikoksesta ja sen tekijästä.

Vahingonkorvauskanne

Rikoksen uhrille on myös vahinkoa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus nostaa tuomioistuimessa vahingonkorvauskanne.

Kanteella voi vaatia

- vahingonkorvausta aineellisesta tai aineettomasta (esim. kipu tai pelko) vahingosta
- omaisuuden palauttamista (kantelijan on todistettava olevansa omistaja tai laillinen haltija)
- oikeustoimen mitätöimistä, jos rikoksella on toteutettu omistusoikeutta koskeva oikeustoimi (vastaaja pakotti kantelijan tekemään sopimuksen).

Vahingonkorvauskanteen voi esittää rikosoikeudellisessa menettelyssä tai erillisessä siviilioikeudellisessa menettelyssä. Jos kanne on nostettu rikosoikeudellisessa menettelyssä, kanteen hyväksyminen edellyttää, että tuomioistuin toteaa vastaajan syylliseksi.

Siviilioikeudellisessa menettelyssä kanteen hyväksymiselle ei ole ennakkoehtoja.

Oikeus rahalliseen korvaukseen

Tahallisen väkivaltarikoksen uhrilla on oikeus rahalliseen korvaukseen valtion varoista.

Poliisilla, syyttäjällä ja tuomioistuimella on velvollisuus antaa uhrille tietoja oikeudesta korvaukseen, toimittaa tälle lomakkeet korvauksen hakemiseksi sekä antaa uhrille tämän pyynnöstä yleisiä ohjeita ja tietoja hakemuksen täyttämistä ja siihen liitettävistä asiakirjoista.

Korvaushakemus toimitetaan oikeusministeriöön lomakkeella, jonka voi ladata ministeriön verkkosivuilta:

Rikoksen uhreille tarkoitettu lomake rahallisen korvauksen hakemiseksi

Seuraavilla henkilöillä on oikeus rahalliseen korvaukseen:

- väkivaltarikoksen uhri, joka on Kroatian tai Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen tai jonka asuinpaikka on sen alueella
- uhri, jolle on aiheutunut vakava ruumiinvamma tai jonka terveydentila on rikoksen johdosta heikentynyt (korvausta voi saada hoitokuluihin, jos pakollinen sairausvakuutus ei kata niitä, ja Kroatiassa sairausvakuutuksesta korvattavien enimmäismäärien rajoissa; korvaus ansionmenetyksestä on enintään 35 000 kunaa)
- kuolleen uhrin lähiomainen (korvaus lakisääteisen elatusavun menetyksestä on enintään 70 000 kunaa)
- kuolleen uhrin hautajaiskulut maksanut henkilö (korvaus enintään 5 000 kunaa)
- tapauksissa, joissa rikoksesta on tehty ilmoitus taikka poliisi tai syyttäjä on viran puolesta kirjannut rikoksen kuuden kuukauden kuluessa sen tekopäivästä, riippumatta siitä, onko tekijä tiedossa vai ei.

Vahinkoa kärsineen osapuolen oikeudet rikosoikeudellisessa menettelyssä

Uhrilla on vahinkoa kärsineenä rikosoikeudellisen menettelyn osapuolena oikeus

- käyttää äidinkieltään
- nostaa vahingonkorvauskanne tai hakea tilapäisiä turvaamistoimia
- asianajajaan
- esittää tosiseikkoja ja todisteita
- osallistua pääistuntoon
- osallistua oikeuden istuntoihin ja pääistuntoon ja esittää loppupuheenvuoro
- tutustua tapauksen asiakirja-aineistoon
- saada syyttäjältä tieto siitä, mihin toimiin uhrin nostaman kanteen johdosta on ryhdytty, ja tehdä valitus ylemmälle syyttäjälle

- hakea muutosta
- esittää syyttämispyyntö tai nostaa siviilikanne
- saada tieto rikossyytteen hylkäämisestä tai syyttämättäjättämispäätöksestä
- nostaa syyte yleisen syyttäjän sijaan
- vaatia edeltäneen oikeustilan palauttamista (restitutio in integrum)
- saada tieto rikosoikeudellisen menettelyn lopputuloksesta.

Tieto rikosentekijän vapauttamisesta

Jos syytetty saa vankeusrangaistuksen, oikeusministeriö ilmoittaa rikoksen uhrille päivän, jolloin tekijä vapautuu.

Uhrin oikeudet rikoksen uhrille maksettavasta rahallisesta korvauksesta annetussa laissa

Rikoksen uhrille maksettavasta rahallisesta korvauksesta annetun lain mukaan henkilöllä, joka on joutunut tahallisen väkivaltarikoksen uhriksi Kroatian alueella, on 1. heinäkuuta 2013 alkaen ollut oikeus hakea korvausta suoraan valtiolta.

Kyseisen oikeuden käytön ehtona on, että laissa säädetty edellytykset täyttyvät.

Uhrin on oltava Kroatian tai jonkin muun Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen tai hänen kotipaikkansa on oltava sen alueella. Lisäksi uhrille on täytynyt aiheutua vakavia ruumiinvammoja tai hänen terveydentilansa on täytynyt heikentyä merkittävästi rikoksen seurauksena.

Edellytyksenä on myös, että rikoksesta on tehty ilmoitus taikka poliisi tai syyttäjä on kirjannut rikoksen kuuden kuukauden kuluessa sen tekopäivästä. Sillä, onko tekijä tiedossa vai ei, ei ole merkitystä.

Korvausta haetaan lomakkeella, johon uhrin täytyy liittää siinä luetellut asiakirjat. Lomake on saatavilla poliisilaitokselta, syyttäjänvirastosta ja kunnallisista ja maakunnallisista tuomioistuimista sekä sähköisesti oikeusministeriön, sisäministeriön, syyttäjäviranomaisen sekä kunnallisten ja maakunnallisten tuomioistuinten verkkosivuilta.

Asianmukaisesti täytetty lomake, johon on liitetty tarvittavat asiakirjat, toimitetaan oikeusministeriölle kuuden kuukauden kuluessa rikoksen tekemisestä tai myöhemmin, jos uhri ei perustelluista syistä ole voinut toimittaa sitä määräajassa; tällöin lomake on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona kyseiset perustellut syyt ovat rauenneet. Hakemusta ei voi tehdä enää sen jälkeen, kun rikoksesta on kulunut kolme vuotta.

Lain mukaan uhri voi hakea korvausta sairaanhoitokuluista ja ansionmenetyksestä (enintään 35 000 kunaa) ja kuolleen uhrin lähiomainen korvausta elatusavun menetyksestä (enintään 70 000 kunaa). Oikeus tavanomaisten hautajaiskulojen korvaukseen kuuluu kyseiset kulut maksaneelle henkilölle (enintään 5 000 kunaa).

Päätöksen korvaushakemuksen hyväksyttävyydestä ja korvauksen määrästä tekee rikoksen uhreille maksettavia rahallisia korvauksia käsittelevä toimikunta 60 päivän kuluessa täydellisen ja asianmukaisesti täytetyn hakemuksen vastaanottamisesta. Korvaus maksetaan 30 päivän kuluessa päivästä, jona uhri on vastaanottanut korvauspäätöksen.

Esite rikoksen uhrien oikeuksista

Rikoksen uhreille tarkoitettu lomake rahallisen korvauksen hakemiseksi

Lakisääteinen velvoite ilmoittaa uhrille rikosentekijän vapautumisesta

Vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja täydentämisestä annetun lain mukaisesti oikeusministeriön on ilmoitettava uhrille, vahinkoa kärsineelle osapuolelle tai hänen perheelleen rikosentekijän vankilasta vapautumisesta.

Seksuaalirikoksen, henkeen tai ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvan rikoksen tai väkivaltarikoksen uhrille on ilmoitettava tekijän vankilasta vapautumisesta.

Tällainen ilmoitus annetaan uhrille, vahinkoa kärsineelle osapuolelle tai tämän perheelle silloin, kun tuomittu on suorittanut vankeusrangaistuksensa tai päästetään ehdonalaiseen vapauteen.

Tuki rikoksen todistajille ja uhreille

Kroatiassa uhrin ja todistajien voi saada tukea ja tietoa siihen erikoistuneilta yksiköiltä.

Uhrien ja todistajien tukiyksikkö toimii seitsemän maakunnallisen tuomioistuimen yhteydessä (Zagreb, Zadar, Osijek, Vukovar, Split, Sisak ja Rijeka).

Tukiyksiköt antavat henkistä tukea ja tietoa uhreille ja todistajille sekä heidän seurassaan oleville henkilöille.

Tukiyksiköiltä saa tukea myös kunnallisissa tuomioistuimissa ja rikostuomioistuimissa.

Tietoja oikeudesta tukeen ja tukimuodoista saa soittamalla rikoksen uhreja auttavan keskuksen valtakunnalliseen ilmaisnumeroon 116 006 sekä [keskuksen verkkosivuilta](#).

Myös oikeusministeriö antaa uhreille ja todistajille tietoja näiden oikeuksista. Kysymyksiä voi lähettää osoitteeseen zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr

Lisätietoja

[oikeusministeriön verkkosivuilla](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 22/08/2016